

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2. ระเบียบวิธีวิจัย

- 2.1 ประชากรที่ศึกษา คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 2,158 คน
- 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากสุตรยามาเน่ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 337 คน และเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย
- 2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมี 3 ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 45 ข้อ
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้ง 6 ด้าน
- 2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีหน่วยวิเคราะห์เป็นระดับบุคคล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้แบบสอบถาม

ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546 ถึงวันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546 จากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของรหัส แล้วนำไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows สถิติที่ใช้ประกอบด้วย 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติที่ใช้ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม เพื่อพิสูจน์สมมติฐานการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยแบบเส้นตรงเชิงพหุ

ในบทสรุปและอภิปรายสรุปผลนี้จะกล่าวถึงการสรุปผลตามสมมติฐานการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติและการวิจัยครั้งต่อไป

3. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อุปการะ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และรายได้

3.1 ข้อมูลทั่วไป ผลการวิเคราะห์ พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดขอนแก่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 337 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 50 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรสคู่ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อุปการะ เฉลี่ย 5 คน ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง เฉลี่ย 7 ปี ได้รับรายได้เป็นเงินเฉลี่ยเดือนละ 2,664 บาท

3.2 ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดขอนแก่น สมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ข้อนี้ คือ สมมติฐานข้อ 1 ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อตอบสมมติฐานข้อ 1 สรุปผลได้ดังนี้ คือ

สมมติฐานข้อ 1 กล่าวว่า “กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง”

ผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19, S.D. = 0.99$)

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดขอนแก่นตามสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับ วัตถุประสงค์ข้อนี้ คือ สมมติฐานข้อ 2 สรุปผล ได้ดังนี้ คือ

สมมติฐานข้อ 2 กล่าวว่า “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกที่อยู่ในอุปการะ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และรายได้

ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) พบว่า

1. ตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาศึกษาทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.23
2. ตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาศึกษาสามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 5.00 ($R^2 = .05$)
3. ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการผันแปรกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 ตัวแปร และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ เรียงลำดับตัวแปรที่มีผลการผันแปรกับตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและอายุ

4. อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานข้อ 1 “กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง”
ผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ และสอดคล้องกับบ้านาณ บำรุงรส (2534 : บทคัดย่อ)

ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องขวัญกำลังใจตำรวจภูธร ในจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจภูธรในจังหวัดเลย ทั้งกลุ่มตำรวจชั้นสัญญาบัตรและกลุ่มประทวนพลตำรวจมีสภาพขวัญกำลังใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ อุดม สารรัตน์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพขวัญกำลังใจของข้าราชการสายสนับสนุนการสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ด้านการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อติศักดิ์ มาศขง (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขวัญกำลังใจในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุนทร คล้ายอ่ำ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการฝ่ายทะเบียนการค้างจังหวัด กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการฝ่ายทะเบียนการค้างจังหวัดโดยส่วนรวมมีระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมชาย วัฒนพงษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจของข้าราชการสำนักงานสถิติจังหวัดที่มีต่อการปฏิบัติงาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการสำนักงานสถิติจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในสภาพของขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามองค์ประกอบปัจจัย 10 ด้าน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิระ จีระมณีมัย (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ในสภาพของขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามองค์ประกอบปัจจัยทั้ง 10 ด้าน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรณู เกษสัญชัย (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลการวิจัยพบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุดม เย็นสบาย (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพขวัญกำลังใจของข้าราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขต 6 ผลการวิจัย พบว่า ขวัญกำลังใจของข้าราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขต 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับ “สูง” ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชลอสักดิ์ อาษา (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจของ

ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรตำแหน่งสารวัตรในสถานีตำรวจภูธร สังกัด กองบังคับการตำรวจภูธร 6 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจตำแหน่งสารวัตรในสถานีตำรวจสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธร 6 มีสภาพขวัญและกำลังใจอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ไม่สอดคล้องกับ ปิยะรักษ์ นวลโคกสูง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขวัญกำลังใจอยู่ในระดับสูง ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิจิต เยี่ยมเวหา (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาขวัญและกำลังใจของครูและคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ขวัญและกำลังใจของครูโดยส่วนรวมอยู่ใน “ระดับสูง” และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เบร์เกธ (Bergeth. 1971 : 6293) ได้ศึกษาเรื่อง ขวัญของครูในโรงเรียนระดับอำเภอ ในนอร์ทดาโกตา จำนวน 545 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีประสบการณ์สอนนานปี มีในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับขวัญสูง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการทำงานร่วมกับท้องถิ่น ปรับปรุงสวัสดิการ เช่น การเบิกจ่ายค่าตอบแทน ค่าเล่าเรียนบุตรให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว นอกจากนั้นมูลนิธิกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังให้การช่วยเหลือ สงเคราะห์ในกรณีเสียชีวิต

ดังนั้น จึงทำให้ขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานข้อ 2 เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อุปการะ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และค่าตอบแทนมีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาศึกษาทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.23 ตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาศึกษาสามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 5.00 ($R^2 = .05$) และตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการผันแปรกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 ตัวแปรและสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ เรียงลำดับตัวแปรที่มีผลการผันแปรกับตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐาน

มากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ อายุและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สาริต ฤณาคี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของปลัดอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของปลัดอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษา อายุราชการ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งและรายได้ อย่างไรก็ตามทั้ง 6 ปัจจัย สามารถร่วมกันทำนายการผันแปรในตัวแปรตามหรือขวัญในการปฏิบัติงานของปลัดอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ร้อยละ 16.20 แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปิยะรักษ์ นวลโคกสูง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของ เจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การศึกษา สถานภาพการทำงานและระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้และอายุราชการ นอกจากนี้ยังไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อติศักดิ์ มาศยงค์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะทางประชากร ประกอบด้วย การศึกษา อายุราชการ รายได้ และประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพัฒนาการอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะในสภาพปัจจุบันสถานการณ์การเมืองการปกครองได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอยู่ในภาวะตกต่ำ ทำให้ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย เช่น ปัญหาสังคม ปัญหา ยาเสพติด ดังนั้นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงต้องมีการปรับตัวเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี โดยนำประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานมาเป็นเวลานานมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหา หรือเป็นผู้นำในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างดียิ่ง ดังจะเห็นได้จากการแก้ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาภัยธรรมชาติ การสนับสนุนโครงการส่งเสริมการใช้น้ำตามทฤษฎีใหม่ และการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

ดังนั้นจึงทำให้อายุและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อขวัญในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น

5. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

1. ด้านนโยบายและการบริหาร การพิจารณาความดีความชอบ การมอบหมายงาน การพิจารณาสิทธิอันพึงมีพึงได้หรือสิทธิต่าง ๆ ควรจะหาข้อกำหนดที่เป็นธรรมและทุกคนยอมรับและนำมาปฏิบัติโดยเท่าเทียมกัน

2. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ควรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และบางครั้งต้องมีการยืดหยุ่นในการทำงานร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บางคนมีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น ความรู้ ความมั่นใจ เป็นต้น

3. ด้านสภาพการทำงาน ควรจัดให้มีที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ขึ้นในสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นที่ทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสะดวกต่อการมาติดต่อของประชาชน

4. ด้านการยอมรับนับถือจากบุคคล ควรส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความรู้ถึงสภาพภูมิใจและสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ มีนโยบายสนับสนุนความก้าวหน้าของผู้ที่มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรม

5. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ควรพัฒนาศักยภาพการทำงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ และควรมีกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคี ปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือกัน และมีความเข้าอันดีระหว่างกัน ทั้งในด้านการปฏิบัติงานและส่วนตัว

6. ด้านความเพียงพอของรายได้ ควรปรับปรุงเกี่ยวกับเรื่องค่าตอบแทนในการทำงานให้เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ เช่น เบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง ฯลฯ ให้เพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง รวดเร็วทันเวลา นอกจากนั้นควรจะได้สร้างทัศนคติให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้จ่ายอย่างประหยัดตามอัตภาพและหาอาชีพเสริมที่สุจริตทำเพื่อเพิ่มรายได้ให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว

6. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

6.1 ข้อเสนอ สำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมมีขวัญ ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขวัญในด้านความเพียงพอของรายได้ยังน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาทางส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

มีขวัญในด้านนี้สูงขึ้น

6.1.2 จากผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน จะเห็นได้ว่ามีประเด็นที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรหาทางส่งเสริม คือ

1) ด้านนโยบายและการบริหารงาน คือ การพิจารณาความดี ความชอบในหน่วยงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความยุติธรรมแก่ผู้ร่วมงานทุกคนให้มีความยุติธรรม

2) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา คือ นอกเหนือจากงานในหน้าที่แล้ว ผู้บังคับบัญชา ควรให้ความร่วมมือหรือช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องส่วนตัวได้บ้าง เช่น เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และช่วยแก้ปัญหาในบางเรื่องได้

3) ด้านสภาพการทำงาน คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังมีความกังวลในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยมีการอบรม ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกปีและเพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงานและปรับปรุงเครื่องมือสื่อสารระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับหน่วยงานระดับอำเภอให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน คือ ควรหาวิธีการที่จะทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีผลงานได้นำเสนอผลงานของตนเองให้เพื่อนร่วมงานในระดับอำเภอ จังหวัด ได้รับทราบ ทักกัน

Rajabhat Mahasarakham University

5) ความเพียงพอของรายได้ คือ ควรปรับปรุงค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับความรับผิดชอบและสถานะเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนั้น ควรเพิ่มค่าตอบแทนเป็นเงินออมให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในลักษณะของบัญชีเงินฝากประจำเดือนเพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีสะสมเมื่อเกษียณอายุหรือครบวาระ

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาเชิงพรรณนาหรือเชิงคุณลักษณะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายแก่หน่วยที่เกี่ยวข้อง

6.2.2 ควรมีการศึกษาถึงองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านสวัสดิการ ในการปฏิบัติงาน ด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน ด้านความรับผิดชอบต่องาน และด้านความผูกพันต่อองค์กร เป็นต้น

6.2.3 ควรมีการศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนในแต่ละพื้นที่ต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนางานต่อไป